



Decembris 2015

Autoceļu dvīze



LAU valdes priekšsēdētājs:

“Valsts ceļu uzturētāji ir gatavi ziemas uzturēšanas darbiem, kas jau rit pilnā sparā.”

[---> 3. lappuse]

Drošas braukšanas skola:

“Autovadītājiem jāpielāgojas situācijai un ziemā laiks jāplāno ar rezervi. Sniegs vai atkala ziemā nav nekas neparasts.”

[---> 2. lappuse]

Autoceļi ziemā

Vai dienesti ir gatavi ziemai, kā autoceļus ziemā uztur kaimiņvalstīs un kas jāzina autovadītājiem, dodoties ceļā ziemā.



Lietuvas ceļu direkcija:

Optimālai ceļu uzturēšanai nepieciešams divreiz vairāk naudas

[---> 4. lappuse]

Nākamgad degviela un autogāze maksās dārgāk

Benzīna un autogāzes cenas pieaugs, ieskaitot nodokļus, būs aptuveni 3 centi par litru, bet dīzeļdegvielas cenas pieaugs – aptuveni 1 cents par litru.

[---> 7. lappuse]

Katrs ceturtais šoferis Latvijā pie auto stūres regulāri lieto mobilās ierīces. CSDD uzsāk kampaņu pret mobilo ierīču lietošanu pie stūres.

[---> 7. lappuse]

LAU: Ziemas sezonai esam gatavi

Ziemas uzturēšana Latvijā oficiāli sākusies jau 1. novembrī, kad VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ziemas dienesta dežuranti sāka strādāt diennakts režīmā. Šis periods ilgst līdz 31. martam, taču atkarībā no laika apstākļiem, var tikt pagarināts. „Autoceļu Avīze” aicināja uz sarunu VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs” (LAU) valdes priekšsēdētāju Vladimiru Kononovu, kurš apstiprināja – uzturētāji ir gatavi ziemas darbiem, kas jau rit pilnā sparā.



Autoceļu uzturēšanas darbi tiek veikti prioritārā secībā, ņemot vērā autoceļu uzturēšanas klases. Latvijā ir piecas – A, A1, B, C un D. Tās ir atkarīgas no ceļu klasifikācijas, satiksmes intensitātes, seguma tipa, tehniskā stāvokļa un ceļa sociālekonomiskās nozīmes.

Kopumā uz valsts autoceļiem ziemas uzturēšanas klases ir noteiktas 20 247 km ceļu: A klases ceļu kopējais garums šajā sezonā ir 689 km, A1 klase – 2396, B, C un D attiecīgi 2899, 12 449 un 1814 km autoceļu.

Ņemot vērā nepietiekamo finansējumu valsts autoceļu tīkla uzturēšanai, 1430 km valsts autoceļu šoziem ir pazemināta uzturēšanas klase.

Kas nosaka to, kā būtu jāuztur valsts ceļi ziemas sezonā?

Ziemas sezonas uzturēšanas darbi tiek veikti saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem par valsts un pašvaldības autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli. Tomēr, neskatoties uz MK noteikumos definētajām prasībām, sabiedrība no mums gaida vairāk. Lai arī noteikumi, piemēram, paredz, ka no pulksten 22 līdz 6 ir samazināta

ceļu uzturēšanas klase, šoziem mēs esam strādājuši gan 3, gan 4 no rīta.

Sakiet, kas ir preventīvā kaisīšana un kādos gadījumos un kur to izmanto?

Preventīvo kaisīšanu ar sāli pielieto, lai uz brauktuves neveidotos apledojums – pēc būtības mēs apstaidzam apledojuma veidošanos. Tas nozīmē, ka sāls tiek kaisīta uz sausa, mitra vai slapja ceļu seguma, kurš vēl nav apledojis.

Ņemot vērā nepietiekamo finansējumu valsts autoceļu tīkla uzturēšanai, 1430 km valsts autoceļu šoziem ir pazemināta uzturēšanas klase.

Tagad preventīvā kaisīšana pieņemtajos MK noteikumos nav definēta. Šajā un iepriekšējā tā tika uzsākta pēc satiksmes ministra rīkojuma. Es uzskatu, ka preventīvā kaisīšana ir jāveic, bet tikai uz tiem ceļiem, kur tas ir pamatoti.

Pašlaik noteiktos laika apstākļos mēs preventīvi kaisām visus ceļus, kuriem ir nozīmētā attiecīgā klase

– A un A1. Taču ideālā gadījumā meteoroloģiskais dienests ziņotu par noteiktā teritorijā iespējamo apledojumu. Un mēs tos nokaisām. Šādu informāciju ir svarīgi saņemt kādas stundas iepriekš, lai mēs darbu varām paveikt vēl pirms iespējamā apledojuma. Melnais ledus rodas tad, kad zeme ir sasalusi, kad ir iespējama migla vai arī blakus ceļam atrodas ūdens tilpnes, jūra, upes.

Tomēr visiem ir jāapzinās – ceļu uzturētāji nevar novērst zimu. Ar ziemas uzturēšanu var samazināt ziemas klimatisko apstākļu sekas uz brauktuves, uzlabojot braukšanas apstākļus un satiksmes drošību. Autovadītājiem arī pašiem ir jāvērtē laika apstākļi, situācija uz ceļa un jāizvēlas piemērots braukšanas ātrums. Braukšanas apstākļi ziemā var mainīties ļoti strauji. Vienlaicīgi statistika rāda, ka vasarā ir daudz smagāki satiksmes negadījumi nekā ziemā. Tas nozīmē, ka ziemā mēs tomēr esam piesardzīgāki.

Kā jūs konstatējat aktuālos braukšanas apstākļus?

Ziemas sezonā mūsu darbība gan uzņēmuma iekšienē, gan no pasūtītāja puses ir ļoti stingri reglamentēta. Mums ir 4 reģionālie dežuranti, kuri visu diennakti pieņem zvanus un gatavo informāciju VAS „Latvijas Valsts ceļi” (LVC) Satiksmes informācijas centram un sabiedrībai. Lēmumus par attiecīgo uzturēšanas darbu veikšanu pieņem 28 operatīvie dežuranti visā Latvijā. Viņi nesēž uz vietas, bet pārvietojas pa ceļiem. Ja gaisa temperatūra ir ap nulli, tad tieši viņi pieņem lēmumu arī par preventīvo kaisīšanu. Mūsu klimats, diennakts laiks, migla, gaisa un zemes temperatūra – dežuranti šo informāciju apkopo un mēģina prognozēt iespējamo ietekmi uz brauktuvi, protams, izmantojot arī meteoroloģisko dienestu prognozes. Tāpat dežuranti seko līdzī informācijai no vairāk nekā 50 meteostacijām, kas izvietotas uz galvenajiem valsts autoceļiem.

Sabiedrībā nereti rodas jautājumi – kāpēc mēs kaisām sausu ceļu. Tāpēc, ka mēs prognozējam, ka ceļš apledos.

Konstatējot noteiktai uzturēšanas klasei neatbilstošus braukšanas apstākļus (sniegs, apledojums), nekavējoties seko rīcība to novēršanai.

Parasti ziema mēdz visus pārsteigt nesagatavotus, vismaz autovadītāji uz to vienmēr norāda. Vai ceļu uzturētāji ir gatavi ziemai?

Jā, esam gatavi! Mēs esam gatavi normālai, vidējai ziemai. Ja būs ilgstošs ciklons un sniega vētras, tad tāpat kā citās valstīs bez armijas, lauksaimniekiem neiztikt, jāmobilizē visi iespējamie spēki.

Turpinājums 6. lappusē.

Valsts autoceļu uzturēšana ziemas sezonā

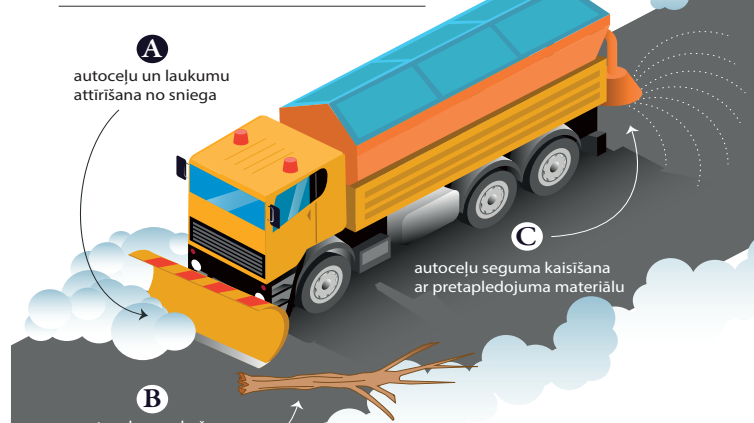


Ziemas sezona valsts autoceļu uzturēšanā sākas no **1. novembra**



Uzturamo valsts autoceļu kopgarums ir vairāk nekā **20 000 km**

Galvenie ziemas sezonas darbi:



Valsts autoceļu kontrole

24 stundas diennakti
28 ziemas dienesta dežuranti visā valsts teritorijā kontrolē valsts autoceļu stāvokli

ledzīvotāji ir aicināti informēt par neatbilstošu ceļu stāvokli **8000 5555**

Dežuranti informāciju iegūst:

- no vairāk nekā **50 meteostacijām**, kas izvietotas uz Latvijas galvenajiem autoceļiem
- izmantojot **tiešos novērojumus**
- sekojot līdzī **laika ziņām**
- veicot ceļu **apsekošanu**
- Satiksmes informācijas centra**, kuri saņem informāciju no autoceļu lietotājiem, kā arī no **dienestiem** (Valsts policija, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta u.c.).



Konstatējot noteiktajai uzturēšanas klasei neatbilstošus braukšanas apstākļus - sniegs, apledojums u.c. – ziemas dienesta dežurants nekavējoties **uzsāk darba organizāciju**.



Ziemas dienestā izmantojamā tehnika

201



Ar kaisīšanas iekārtām un sniega lāpstām aprīkotas automašīnas

184



Autogreideri

114



Ekskavatori, iekrāvēji

117



Traktori

13



Buldozeri



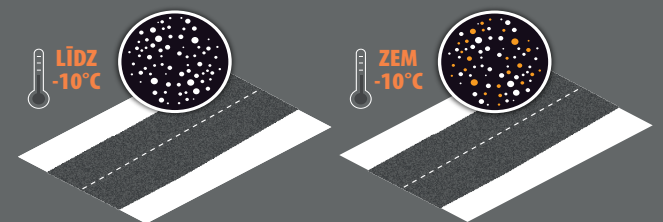
Ziemas dienesta automašīnas ir aprīkotas ar **GPS/GPRS datu pārraides iekārtām**. Tas ļauj veikt izpildītāja darba automātisku reģistrāciju, kā arī operatīvi sekot līdzī kaisītāja darbam, pārraizīt tā atrašanās vietu un laiku.

Pretapledojumu materiāli un tehnoloģijas

Efektīvāko kaisīšanas tehnoloģiju pielieto ņemot vērā – autoceļa seguma virsmas temperatūru, autoceļa seguma veidu – **melnais segums** vai **grants segums**.

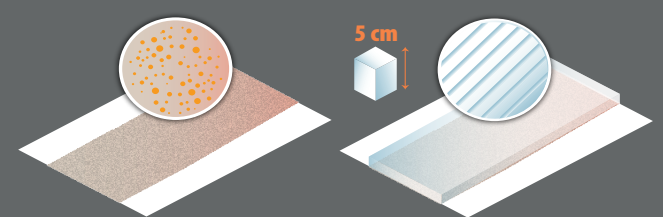
Melnais segums

- SĀLS**
 - Novērst apledojuma veidošanos uz brauktuves
 - Atbrīvot brauktuvi no sniega un apledojuma
- SMILTS-SĀLS MAISIJUMS**
 - Mazināt slidamību
 - Paaugstināt transporta līdzekļu riteņu saķeri ar brauktuves segumu



Grants segums

- SMILTS VAI SĪKŠKEMBAS**
 - Mazināt slidamību
 - Paaugstināt transporta līdzekļu riteņu saķeri ar brauktuves segumu
- RIEVOŠANA**
 - Mazināt slidamību
 - Piebraukta sniega vai apledojuma biežumam jābūt vismaz 5 cm



LAU

LATVIJAS AUTOCEĻU UZTURĒTĀJS

Lietuvas Ceļu direkcija: Optimālai ceļu uzturēšanai vajadzētu divreiz vairāk naudas

Lietuvas kopējais un valsts ceļu tīkla garums ir līdzīgs kā Latvijā. Arī vēsturiskā un ekonomiskā situācija abām valstīm veidojusies līdzīgi. Lai iepazītos ar kaimiņvalsts pieredzi valsts ceļu ziemas uzturēšanas darbos, „Autoceļu Avīzes” veidotāji devās uz Lietuvu, kur tikās ar Lietuvas Ceļu direkcijas un Panevežas ceļu reģiona pārstāvjiem.

Atšķirībā no Latvijas, kur ar autoceļu uzturēšanu nodarbojas viena valsts akciju sabiedrība („Latvijas Autoceļu uzturētājs”), Lietuvā valsts ceļu uzturēšana ir 11 valsts uzņēmumu pārziņā. Viens no šiem uzņēmumiem atbild tikai par diviem maģistrālajiem ceļiem: Viļņa – Klaipēda (apmēram 300 km) un Viļņa – Paneveža (120 km). Savukārt pārējie 10 uzņēmumi pārvalda ceļus pēc teritoriālā principa. Katram no šiem reģionālajiem uzņēmumiem ir vairākas rajona pārvaldes (kopā valstī 47).

11 pastāvīgo uzņēmumu darbību uzrauga Lietuvas Ceļu direkcija. Tieši direkcija ir atbildīga par valsts ceļu remontiem un būvniecību.

Lietuvas Ceļu direkcijas Ceļu uzturēšanas nodaļas vadītāja vietnieks Raimunds Indrulēns (Raimundas Indrulėnas) intervijā izklāstīja, kādi ir galvenie uzturēšanas principi un lielākās ceļu uzturēšanas problēmas ziemas sezonā.

Plānotais 2016. gada valsts budžeta bāzes finansējums valsts autoceļiem ir 345 milj. eiro. No visa valsts budžeta programmas autoceļu uzturēšanai un attīstībai 65% tiek novirzīti valsts ceļiem, 30% - pašvaldībām, bet 5% – rezerve.

Kā valsts autoceļi Lietuvā tiek iedalīti pēc uzturēšanas klasēm ziemā?

Mums ir vairāki uzturēšanas līmeņi. Augstākais ir maģistrālajam autoceļam Via Baltica un Viļņa – Kauņa (plus 15 km no Kauņas līdz Via Baltica). Šie ceļi tiek uzturēti visu diennakti.

Svarīgākie 1. līmeņa galvenie autoceļi tiek uzturēti no plkst. 4 līdz 22. Sākoties snigam, tiem jābūt attīrītiem 3h laikā un sniega segas biezums nedrīkst pārsniegt 4–5 cm. Reģionālajiem autoceļiem ir

divu līmeņu uzturēšanas klases. Zemākas klases reģionālos ceļus uztur no plkst. 6 līdz 19 (jābūt attīrītiem no sniega 4h laikā un sniega segas biezums nedrīkst pārsniegt 7 cm). Bet vietējiem ceļiem ir pat 3 uzturēšanas līmeņi. Vietējiem ceļiem ar augstāku satiksmes intensitāti uzturēšanas darbi notiek no plkst. 9 līdz 16. Tiem jābūt attīrītiem 6h laikā. Zemākas klases vietējiem ceļiem pieblīvētas sniega segas biezums nedrīkst pārsniegt 10 cm. Vietējos ceļus ar zemāku satiksmes intensitāti tīra pēc nepieciešamības un praktiski nekad nekad.

Kā jūs iegūstat informāciju par ceļu stāvokli – no meteostacijām vai apsekojat arī uz vietas?

Lietuvā kopumā ir 124 meteostacijas un 266 kameras, kas fiksē ceļu stāvokli. Šī informācija ir pieejama visu laiku. Tāpat ceļi tiek apsekoti klātienē. Maģistrālos un galvenos ceļus mēs apskatām katru dienu, reģionālos – 2 reizes nedēļā. Ziemā tas var notikt biežāk – pēc vajadzības. Vietējos ceļus – kur dienā brauc vairāk par 500 automašīnas, apsekojam reizi nedēļā, kur mazāk – reizi divās nedēļās. Ziemā, protams, pēc vajadzības – parasti biežāk.

Kādi ir nosacījumi autoceļu kaisīšanai?

Galvenos ceļus, kas nav maģistrālie (tos uztur nemitīgi), pirmoreiz ir jānokaista līdz pulksten 7:00, reģionālos līdz 8:00 un vietējos (1. līmeņa, uz kuriem intensitāte ir 1000 automašīnas dienā) līdz 9:00.

Protams, ārkārtas apstākļos, ja snigšana turpinās ilgāk par 6h vai apledojums turas 24h, kā arī sals ir stiprāks par -10 grādiem, iepriekšējie nosacījumi nav spēkā. Tad strādājam pēc vajadzības.

Cik daudz tehnikas jums ir?

Ziemas laikā valstī kopumā ir aptuveni 900 tehnikas vienības, tajā skaitā 350 kaisītāji, kā arī traktori, greideri un automašīnas. Parasti vidējās ziemas laikā tiek kaisīti aptuveni 9500 km ceļu, iztērējot līdz 80 tonnām sāls. Mums ir 56 sāls noliktavas un 62 nojumes (ar jumtu), kur tiek uzglabāts sāls un smilts maisījums.

Pagājušajā gadā mēs veicām interesantus aprēķinus. Pa visu



Lietuvas Ceļu direkcijas Uzturēšanas nodaļas vadītāja vietnieks Raimunds Indrulēns

ziemu bija 12 tūkst. izbraukumu, dienā ziemas tehnikas vienības izbrauca aptuveni 80 reizes. Ir bijušas dienas, kad bijuši pat 400 izbraukumi.

Jau pāris gadus Lietuvā katram reģionam ir viens RCM 411 aparāts slidāmības mērīšanai. Tas tiek piestiprināts automašīnas aizmugurē un mēra brauktuves slidāmību. Dati, kas iegūti no šī aparāta, tiek nosūtīti arī uz Satiksmes informācijas centru.

Vai informāciju par uzturēšanas transporta maršrutiem jūs publicojat?

Līdz šim to nedarījām. Tomēr patlaban Viļņas reģiona uzturētājs ir pieņēmis lēmumu publicēt informāciju par visām mehāniskajām vienībām, kas strādā reģionā. Lai iedzīvotāji varētu sekot līdzi. Mēs uz to skatāmies piesardzīgi, apskatīsimies, kādas būs iedzīvotāju atsauksmes.

Vai uzturēšanas finansējums nosedz visas vajadzības?

Pēc ekonomiskās krīzes

2007./2008. gadā uzturēšanas finansējums tika samazināts par 40% un kopš 2009. gada nav mainījies – tie ir aptuveni 80 milj. eiro gadā. No kopējā finansējuma, kas paredzēts uzturēšanai, 35 milj. eiro tiek izlietoti ziemas sezonā.

Protams, ka tas nav pietiekami. Mēs esam aprēķinājuši, ka optimāla uzturēšana, kurā sakrīt lietotāju vajadzības un uzturētāju iespējas, būtu 160 milj. eiro. Tas ir divreiz vairāk nekā šobrīd, un es nezinu, kad mēs to sasniegsim.

Plānotais 2016. gada valsts budžeta bāzes finansējums valsts autoceļiem ir **345 milj. eiro**. No visa valsts budžeta programmas autoceļu uzturēšanai un attīstībai 65% tiek novirzīti valsts ceļiem, 30% - pašvaldībām, bet 5% – rezerve.

Kā veidojas valsts budžets autoceļiem?

Valsts iekasē ceļa nodokļus, akcīzes nodokli no degvielas un autogāzes. Autoceļiem tiek novirzīta arī daļa no so- diem, kas iekasēti par ātruma

Uzziņai:

Kopējais Lietuvas autoceļu tīkls: **85 tūkst. km**

Valsts ceļu kopējais garums: **21 251 km**

Tajā skaitā:

1746 km maģistrālie un galvenie valsts ceļi

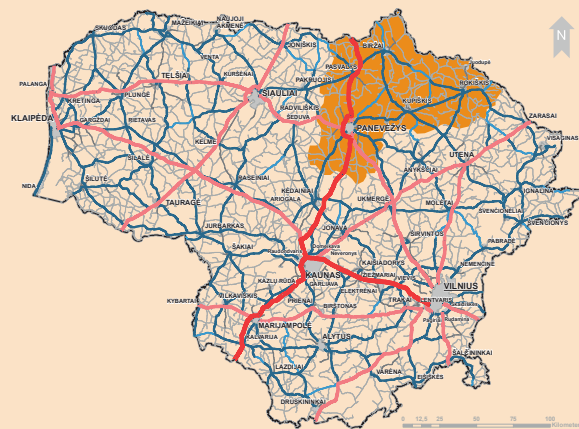
4926 km reģionālās

14 579 km vietējās nozīmes ceļi

Asfalta segums ir **65%** (14 tūkst. km)

Grants segums ir **35%** (7400 km)

Cementa virsma ir 72 km



Lietuvas Satiksmes informācijas centrs

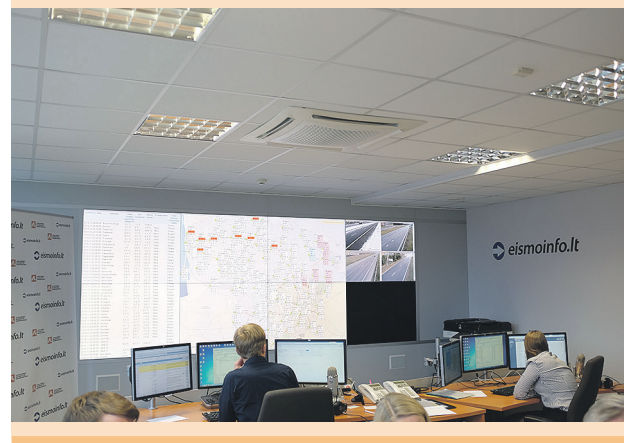
Kopējo valsts ceļu stāvokli var redzēt Lietuvas Satiksmes informācijas centra mājaslapā www.eismo.info.lt, kas saņem informāciju par autoceļu stāvokli no visiem reģioniem. Šī informācija tiek atjaunota ik pēc 3 stundām. Tāpat 5 reizes dienā informācija tiek publiskota centra Facebook kontā un sūtīta medijiem.

Ir izveidota atsevišķa aplikācija reģionālajiem ceļiem, kur tiek prognozēti braukšanas apstākļi.

Visā Lietuvā ir izvietotas 266 kameras, kas uzņem fotogrāfijas ik pēc 15 minūtēm. Informācija tiek saglabāta un vajadzības gadījumā ir pieejama.

Meteostaciju sistēma arī brīdina par iespējamu melnā ceļa veidošanos. Arī ceļa uzturēšanas reģioni izmanto šo pašu sistēmu preventīvo darbu veikšanai.

Uzturēšanas reģioni Satiksmes informācijas centru informē par dežūrpatriņu novērojumiem uz vietas.



pārsniegšanu. Kopumā atpakaļ ceļiem nonāk aptuveni 50% no šiem ienākumiem.

Kādas ir raksturīgākās problēmas ceļu uzturēšanā?

Lietuvā līdzīgi kā Latvijā bieži novērojamas ceļazīmju un aprikojuma zādzības. Piemēram, nožogojumam, kas norobežo meža zvērus no autoceļiem tiek izzagēts katrs otrais metāla stabs, lai žogs nenogāztos.

Liela problēma ir skolēnu pārvadājumi. Ir mums dzeltenie skolēnu autobusiņi, kas pamatā pārvietojas pa vietējiem ceļiem. Mēs šos ceļus sākam kaisīt deviņos no rīta, kad stundas ir jau sākušas. Valstī bija doma taisīt akciju, lai šiem autobusiņiem būtu pieejamas riepas ar radzēm. Pagaidām tā nav realizēta.

Kā jums veicas ar ātruma kontroli uz autoceļiem?

Lietuvā ir 139 radari ātruma mērīšanai. Tie ir izvietoti uz maģistrālajiem un reģionālajiem ceļiem. Radaru atrašanās vietas tiek mainītas. Vienā vietā Lietuvā ir uzstādīti t.s. „ķēdes radari” – divi radari, kas mēra ātrumu, attiecīgajā posmā iebraucot un izbraucot, tad aprēķina vidējo ātrumu starp radaru. Kad autovadītāji par tiem uzzināja, vandāļi radarus sabojāja. Nu jau tie ir atkal salaboti.

Mums ir pieejamas drošas braukšanas apmācības speciāli tam pielāgotos laukumos – Panevežā un Šauļos. Nākamgad tādas plānots atvērt arī Klaipēdā un Viļņā. Līdz šim lietuvieši izmantoja Latvijas skolu piedāvātās apmācības.

Kā ziemas uzturēšanu nodrošina Panevežas ceļu reģionā

Struktūra

Panevežas ceļu reģions ir viens no 10 reģionālajiem uzturētājiem. Tam ir 5 rajonu dienesti. Reģions kopumā atbild par 2437 km valsts ceļu.



Panevežas Ceļu reģiona direktors Rolands Žagars

No tiem maģistrālie ceļi ir 135 km, reģionālie 506 km, vietējie 1795 km. No visiem šiem ceļiem 959 km ir grants ceļi.

Pārvaldīšana

Lietuvā, atšķirībā no Latvijas, konkrētā reģionālā pārvalde ir arī attiecīgo valsts ceļu īpašnieks. Valsts ir nodevusi pilnvaras reģionam, kura bilanci ceļi iekļauti, un kas valsts vārdā veic to uzturēšanu, uzskaiti un plānošanu. Ja ceļu īpašnieks būtu valsts (Satiksmes ministrijas personā), tad to uzturēšanai pēc Lietuvas likumdošanas būtu jāriko konkurss.

Funkcijas

Panevežas ceļu reģionam ir trīs galvenās funkcijas: ceļu tikla uzskaite, inventarizācija, plānošana, darba atļauju izsniegšana; uzturēšanas darbi (70-80% apgrozījuma);

20-30% apgrozījuma veido pakalpojumi, kurus reģions sniedz – automašīnu īre, liguma darbi, pašvaldību konkursi u. c. Viena no pamatfunkcijām Panevežas ceļu reģionā ir valsts ceļu uzturēšana, par

vajadzībām” (100 milj. eiro apjomā), kas pēckrīzes gados tiek izmantota citiem mērķiem, nevis autoceļiem. Tagad notiek cīņa, lai programmas finansējums pilnībā nonāktu ceļiem.

Jautāts par netipisku ziemu, kad darbu ir vairāk nekā tam piešķirtais finansējums, R.Žagaras informēja - ja ziemas uzturēšana par 20-30% pārsniedz plānotās izmaksas, šim mērķim var paņemt no citas programmas (piemēram, bedrišu lāpīšanas).

Budžets, ko valsts piešķir uzturēšanas reģionam, pēdējos gados ir līdzīgs, pieaugums ir minimāls, inflācijas līmenī. 2007. – 2008. gadā, kad bija ekonomiskā krīze, finansējums uzturēšanai tika samazināts par 30-40% un pirmskrīzes stāvoklis joprojām nav sasniegts.

Ceļu stāvoklis

Ceļu uzturēšanā Panevežas reģionā palīdz 13 meteostacijas, no kurām 8 ir pilnā aprīkojumā (ar kamerām).

Panevežas ceļu reģions šobrīd arī izstrādā mājaslapu līdzīgi kā www.lvceļi.lv, kurā būs iespējams redzēt aktuālo ceļu stāvokli.

Uzturēšanas kārtība

Lietuvā ziemas sezona sākas no 1. novembra un ilgst 6 mēnešus. Dežūras sākas jau no 15. oktobra. Panevežas reģionam ir 27 kaisītāji, 21 greideris, aptuveni 40 sniega tīrītāji.

Preventīvā kaisīšana Lietuvā nav paredzēta un nepotiek pārāk bieži, tomēr Panevežas reģiona direktors uzskata, ka tas ir vajadzīgs un āģitē tai arī citus.

„Pēc prasībām *Via Baltica* jāuztur visu diennakti, tāpēc prevencija nav tik svarīga. Ja uzturēšanas darbi jāsāk 6. no rīta (kā Latvijā), tad iespēja, ka naktī laika apstākļi mainīsies,

ir lielāka, un tad zināmi darbi ir jāveic vai nu vēlā vakarā, vai naktī. Lietuvā maģistrālie ceļi jāuztur visu diennakti,” klāstīja R. Žagaras. Ja naktī ir sals un bijuši nokrišņi, tad no rīta pie vairāk nekā -10 grādiem vairāk neko nevar darīt. Tādēļ šie ceļi tiek uzturēti nepārtraukti.

Maģistrālie ceļi tiek kaisīti tikai ar sāli. Reģionālie – gan ar sāli, gan sāls smilts maisījumu. Vietējos ceļus pamatā kaisa ar maisījumu. Jo mazākas nozīmes ceļš, jo retāk tiek kaisīta tīra sāls. Katrā dienestā ir gan sāls, gan sāls un smilts maisījuma noliktavas.

Noteikumi

Pirmās kategorijas maģistrālajiem ceļiem (*Via Baltica*) jābūt notīrītiem un nokaisītiem jau 2h pēc snigšanas, otrās kategorijas maģistrālajiem un reģionālajiem – pēc 3-4h, vietējiem – pēc 6h. „Prioritāte ir maģistrālie ceļi, tāpēc spēcīgas snigšanas gadījumā vispirms visi spēki tiek novirzīti

tur. Kaisīti tiek visi maģistrālie un reģionālie ceļi. Tāpat kaisīti tiek tie vietējie ceļi, kuru satiksmes intensitāte ir virs 1000 automašīnas dienā,” informē Panevežas reģiona direktors.

Viņš arī atzīst, ka ziemā tos ceļus, pa kuriem agri no rītiem jābrauc skolas autobusi, uzturēšanas darbi nav paredzēti. To uzturētāji pašos bīstamākajos ceļu posmos dara uz sava rēķina.

Kopumā ziemā tiek izlietoti 10–12 tūkst. tonnas sāls. Parasti sāls tiek iepirkta Baltkrievijā vai Vācijā. 3–4 gadus Panevežas reģionā tiek izmantota baltkrievu sāls, kas ir lētāka. Pirms pieciem gadiem tika izmantota Marokas sāls, un tā bija sārsa.

Drošība uz ceļiem

R.Žagaras uzsvēra, ka drošības situācija uz ceļiem Lietuvā uzlabojas. Tādu ceļu satiksmes negadījumu, kuros cilvēki iet bojā, ir arvien mazāk. Lietuvā automašīnām jābūt aprīkotām ar ziemas

riepām no 1. novembra līdz 1. aprīlim. Patlaban tiek spriests par to, ka šo prasību varētu mainīt uz 1. decembri, bet vienalga – ja sniegs vai ledus parādīsies līdz 1. decembrim, tad bez ziemas riepām uz ceļa atrasties būs aizliegts. Šobrīd tas vēl nav pieņemts, atzīmēja reģiona direktors.

Viņš arī atzina, ka Lietuvā arī pēckrīzes gados tika veikti nelieli drošības uzlabojumi uz ceļiem – tika pārtaisīti krustojumi, izveidotas „saliņas” starp brauktuvēm (uz maģistrālajiem ceļiem un ceļiem ar lielu satiksmes intensitāti), kas nepieļauj apdzīšanu. Vietām šīs „saliņas” mēdz aplikt ar barjerām. R. Žagaras atcerējās, ka pērn bija gadījums, kad smagajai automašīnai braucot pļīsa priekšējā riepa, un tieši barjeras pasargāja satiksmes dalībniekus no smagām sekām. Tomēr gadījumos, ja šādos ar barjerām aprikotos posmos notiek negadījumi, var būt lieli satiksmes sastrēgumi, jo apbraukšana nav iespējama.

112

Lietuvā autovadītāji par apgrūtinātiem satiksmes apstākļiem vai, piemēram, izveidojušos bedri vai priekšmetiem uz ceļa zvana avārijas dienestam 112, kas tālāk šo informāciju nodod attiecīgā reģiona ceļa uzturētājam.



Autoceļu ziemas uzturēšana Ziemeļeiropas valstīs

	Kas veic ziemas uzturēšanu?	Kādās uzturēšanas klasēs ceļi ir sadalīti?	Kuri ceļi tiek uzturēti vislabāk?	Kā tiek novērtēts ceļu stāvoklis?	Ar ko kaisa ceļus?	Ziemas uzturēšanas budžets	Valsts autoceļu garums
Latvijā	Valsts akciju sabiedrība „Latvijas autoceļu uzturētājs”	Piecas klases: A, A1, B, C un D	Valsts galvenie autoceļi un reģionālie autoceļi ar vislielāko satiksmes intensitāti	50 meteostacijas; 28 dežuranti, kas apseko ceļus klātienē	Ar šķidro, cieto sāli, sāls un smilts maisījumu un smilti	Līdz 30 milj. eiro	20 131 km
Lietuvā	11 valsts uzņēmumi	Septiņas klases: 2 līmeņu maģistrālie, 2 līmeņu reģionālie un 3 līmeņu vietējie ceļi	Maģistrālie autoceļi un valsts galvenie ceļi	124 meteostacijas, 266 kameras; maģistrālos ceļus klātienē apseko katru dienu, reģionālos – 2 reizes nedēļā, vietējās 1 reizi nedēļā vai 1 reizi divās nedēļās	Ar šķidro, cieto sāli, sāls un smilts maisījumu un smilti	Vidēji 35 milj. eiro	21 251 km
Igaunijā	Konkursa kārtībā tiek slēgts 5 gadu līgums ar privātuzņēmējiem par uzturēšanu katrā no 17 valsts apgabaliem	Ceļi tiek iedalīti četros līmeņos	Valsts galvenie ceļi	63 meteostacijas, 91 kamera un dežūrpatruļas	Ar sāli, sāls un smilts maisījumu	16 milj. eiro	16 584 km
Somijā	Privātuzņēmēji	Piecas uzturēšanas klases	Automagistrāles, kuru satiksmes intensitāte diennakti pārsniedz 15 tūkst. automašīnu	Laika prognožu un brīdinājuma sistēma izveidota 1990. gadā un prognozē braukšanas apstākļus tuvākajām 24h katrai Somijas provincei	Ar sāli, kālija hlorīdu un smilti	100 milj. eiro	78 000 km
Dānijā	Valsts uzņēmums	Četras uzturēšanas klases	Automagistrāles un prioritārie reģionālie autoceļi	Sadarbojas ar valsts meteodienestu, izmanto 400 progresīvas meteostacijas, izveidota speciāla staciju sistēma „Winterman”	Sāli, izmantojot speciālu formulu, kas aprēķina sāls indeksu – sāls daudzumu atkarībā no gaisa temperatūras	300 milj. eiro	3 796 km (kopējais ceļu tīkls 74 000 km)

LAU: Ziemas sezonai esam gatavi

Turpinājums. Sākums 3. lappusē.

Vēsturiski ir bijuši gadījumi, kad snigšana ir tik stipra un ilgstoša, ka, iesaistot papildspēkus, mēs cināmies ar sniegu vairākas nedēļas. To prognozēt nav iespējams.

Mēs visi esam dzirdējuši, ka, piemēram, Dienvideiropas valstīs, kurās nav ziemas dienestu, sniega dēļ nereti tiek izziņots ārkārtas stāvoklis, tiek slēgtas skolas, visi gaida, kad sniegs nokusīs. Un tur tas ir normāli.

Preventīvo kaisīšanu ar sāli pielieto, lai uz brauktuves neveidotos apledojums – pēc būtības mēs apsteidzam apledojuma veidošanos.

Mēs esam prasīga sabiedrība, un tas nav slikti. Tomēr zināmos apstākļos ir jāizvērtē, vai mēs esam spējīgi šīs prasības īstenot un apmaksāt? Tām tomēr jābūt samērīgām mūsu iespējām un ceļu stāvoklim.

Cik jums ziemas uzturēšanā ir iesaistītas tehnikas vienības?

Vajadzības gadījumā mēs varam iesaistīt līdz 600 vienībām, no kurām aptuveni 200 ir automašīnas, kas kaisa sāli un tīra sniegu. Ja sniegs nav jātīra, tad greideri, lieljaudas traktori un buldozeri ir gatavības režīmā. Protams, ja snigs visā Latvijas teritorijā, tad ar to nepietiek, un mēs meklējam papildspēkus.

Kādus un cik daudz pretslīdes materiālus jūs sezonā izlietojat?

Tas ir atkarīgs no brauktuves virsmas temperatūras un seguma. Ceļus mēs kaisām gan ar sausu, gan mitru sāli, gan arī sāls un smilts maisījumu. Grants ceļi tiek kaisīti ar smilti. Uz apledojušiem ceļiem noteiktos apstākļos tiek veikta rievošana.

Tikai sāli parasti izmanto, ja gaisa temperatūra ir līdz -10 grādiem. Ja temperatūra ir zemāka, izmanto sāls un smilts maisījumu.

Mēs lietojam arī kalcija hlorīdu, kas ļauj strādāt līdz -20 grādiem. Taču kalcija hlorīds pie noteiktas temperatūras var pārvērsties par sli-dotavu, tāpēc tie ir ļoti precīzi

un rūpīgi aprēķini – kuru materiālu kurā brīdī izmantot. Dežurantiem un arī šoferiem, izvēloties sāls daudzumu uz kvadrātmetru, ir jāseko līdzi meteoroloģiskajiem apstākļiem. Jāsaprot, cik ilgi attiecīgais maisījums darbosies, vai tuvākās diennakts laikā būs jāveic atkārtota darbība, vai ar esošo kaisāmā materiāla daudzumu un koncentrāciju pietiks, lai uzturētu ceļa mitrumu.

Vienā sezonā mēs izlietojam aptuveni 50 000 tonnas sāls. Tas ir atkarīgs no laika apstākļiem. Preventīvā kaisīšana, protams, šo daudzumu palielina.

Katru gadu arī mēģinām būvēt kādu sāls noliktavu. Šogad tādu uzbūvējām Bergos.

Cik liels finansējums ir paredzēts ziemas uzturēšanai?

Finansējums ziemai atsevišķi netiek aprēķināts. Mēs plānojam finansējumu ziemas mēnešiem, bet ziemai kopumā tiks izlietots vai nu vairāk, vai mazāk. MK noteikumi nosaka, kā mēs ziemā uzturam ceļus. Taču mēs nevaram paredzēt, cik daudz un kas būs jādara. C uzturēšanas klases ceļš nekad netiks uzturēts pēc A parametriem. A ceļš prasa vairāk līdzekļu, kaisīšanas reižu nekā B ceļš. Asfāltētiem A un B ceļiem ir jānodrošina apmierinoši braukšanas apstākļi, tikai A ceļiem jābūt visu laiku melniem, bet B ceļiem ir pieļaujams arī nebūt pilnīgi melniem. Lai iegūtu pilnīgi melnu ceļu, tas ir jākaisa nepārtraukti. Plānojam, ka šogad decembrī ziemas uzturēšanai tiks izlietoti 3 miljoni eiro.

Mēs esam gatavi normālai, vidējai ziemai.

Interesanti ir pavērot, piemēram, somu pieredzi. Var redzēt, ka viņu ceļi ziemā ir ļoti dažādi, un melno ceļu tik daudz nemaz nav – pamatā ir balti ceļi ar melnām slīdēm.

Un tomēr, cik naudas tērēts iepriekšējās ziemās?

No 20 līdz 30 milj. eiro. 30 milj. ir bijis lielākais.

Vai ziemas uzturēšanai aiziet puse no visa jūsu budžeta?

Nē, mazāk. Aptuveni viena trešdaļa. Lielākie tēriņi ziemā ir saistīti nevis ar kaisīšanu, bet sniega tīrīšanu. Sniega

pieļaujamās normas uz brauktuves ir stingri noteiktas. Ar atkalu ir viegli cīnīties – nokaisa un viss. Ja sniegs snieg visu laiku, un pieļaujamais biežums uz A klases ceļiem ir 3 cm, tad nereti diennaktī ceļš ir jātīra vairākas reizes. Zemākas klases ceļi, uz kuriem var būt 10 centimetri sniega, jātīra 3 reizes retāk. Naudas izteiksmē atšķirība ir milzīga.

Lielākie tēriņi ziemā ir saistīti nevis ar kaisīšanu, bet sniega tīrīšanu.

Saprotams, ka mazie vietējās nozīmes ceļi nav prioritāte, taču pa tiem nereti kursē skolēnu autobusi.

Šie ceļi laukos ir liela problēma. Es uzskatu, ka, plānojot sašaurināt skolu tīklu, būtu jāizvērtē ceļi, pa kuriem kursēs autobusi. Ideālā gadījumā šiem ceļiem būtu jābūt ar melnu segumu, lai nodrošinātu pienācīgu uzturēšanu. Ja līdz kādai skolai ir D uzturēšanas klases grants ceļš, tad līdz tai nebūs iespējams aizbraukt. Šāda ceļa uzturēšana nav normēta – sniegu tur tīra reizi ziemas sezonā. Tādēļ pirms reformas būtu jāsaved kārtībā ceļu infrastruktūra, lai ceļu lietotāji varētu bez lielām problēmām nokļūt uz tai svarīgiem galamērķiem – skolām un slimnīcām.

Kā jūs kopumā vērtējat ceļu uzturēšanas sistēmu Latvijā?

Es uzskatu, ka mēs ejam pareizā virzienā. Pēdējos divus gadus mums ir valsts deleģējums, kas paredz veikt tās kompetencē esošo valsts pārvaldes uzdevumu – valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu plānošanu un veikšanu visā valsts teritorijā. Padomju laikā ir bijis tā, ka valsts ceļi atradās uzturētāja bilancē, un, piemēram, Lietuvā arī šodien nekas nav mainījies.

Turpretī pie mums ir daudz iesaistīto pušu – ceļi pieder Satiksmes ministrijai, VAS „Latvijas Valsts ceļi” tos pārtrauga, mēs rūpējamies par ceļu uzturēšanu, un būvnieki tos būvē.

Mums visiem savstarpēji ir jāsadarbojas un darbībām jābūt saskaņotām ceļu lietotāju interesēs, lai ceļu nozares attīstība notiktu pareizā virzienā.

Fotoziņa

Valsts galveno un reģionālo autoceļu raksturojums ziemas uzturēšanas apstākļos

Autoceļu raksturojums pastāvīgos laika apstākļos (nav nokrišņu un krasu gaisa temperatūras svārstību). A, A1 klase Atsevišķas sniegotas vietas līdz 1 cm un ledus rises līdz 2 cm	Autoceļu raksturojums mainīgos laika apstākļos (uz autoceļa brauktuves veidojas apledojums vai sniega sanesumi). A, A1 klase Sniega segas biežums līdz 6 cm, slapja sniega vai sajaukta ar sāli un smiltīm – līdz 3 cm, ledus rises līdz 3 cm
	
B klase Sniega vai ledus vidējais biežums līdz 4 cm un ledus rises līdz 4 cm	B klase Sniega segas biežums līdz 8 cm, slapja sniega vai sajaukta ar sāli un smiltīm – līdz 5 cm, ledus rises – līdz 4 cm
	
C klase Sniega vai ledus vidējais biežums 10 cm, ledus rises līdz 5 cm	C klase Sniega biežums līdz 10 cm, slapja sniega vai sajaukta ar sāli un smiltīm līdz 6 cm, ledus rises līdz 6 cm
	

- Laiku, kurā brauktuve jāattīra no sniega, skaita no snigšanas **beigām** līdz notīrīšanai. Bet laiku apstrādei ar pretslīdes materiālu vai rievošanu – no apledojuma **konstatēšanas** līdz darbu izpildei.
 - Ārkārtēji laika apstākļi ziemā ir tad, kad nepārtraukti snigušā sniega biežums 4 stundās pārsniedz 10 cm, ja intensīva snigšana turpinās nepārtraukti ilgāk par 6 stundām vai ar pārtraukumiem
- ilgāk par 12 stundām. Ja atkala vai lietus vairākas reizes diennaktī izveido apledojumu. Ja vēja ātrums pārsniedz 20 km/h un veidojas sniega sanesumi.

 - Ja autoceļa brauktuves temperatūra ir zemāka par -6 grādiem, tad no sniega un ledus brīva brauktuve netiek prasīta.
 - D klases autoceļus attīra no sniega līdz četrām reizēm sezonā, atkarībā no sniega daudzuma.

VAS Latvijas valsts ceļi

Satiksmes informācijas centra diennakts bezmaksas tālrunis

80005555



CSDD aicina skolēnus piedalīties ceļu satiksmes drošības konkursā

CSDD aicina bērnus un jauniešus aizraujošā veidā un interaktīvā vidē gan atkārtot, gan apgūt ceļu satiksmes noteikumus un piedalīties konkursā “CSDD Satiksmes drošības maratons”.

Konkursa jautājumi atrodami CSDD satiksmes drošības portālā bērniem un jauniešiem: <http://berniem.csdd.lv>. Lai piedalītos spēlē, iepriekš jāreģistrējas.

Ik nedēļu tiek publicēti pieci jauni jautājumi par ceļu satiksmes drošību, uz kuriem atbildot, tiek krāti punkti. Katru mēnesi labāko rezultātu īpašnieki saņem balvas, bet 2015. gada noslēgumā konkursa “CSDD Satiksmes drošības maratons” uzvarētājs saņems galveno balvu – planšetdatoru.

Atgādinām, ka jaunā mācību gada sākumā CSDD izveidoja jaunu ceļu satiksmes drošības spēli “Velopilsēta”, tā atrodama šajā pašā satiksmes drošības portālā bērniem un jauniešiem: <http://berniem.csdd.lv/velopilseta>. Spēlē īpaša uzmanība veltīta velobraukšanai. Tajā tiek izskaidroti galvenie ceļu satiksmes noteikumu principi, piemēram, kādam jābūt velosipēdistam un velosipēda aprīkojumam; kas ir “labās rokas likums”; kā šķērsot ielu / dzelzceļa pārbrauktuvi; kā šķērsot regulējamu / neregulējamu krustojumu.

CSDD satiksmes drošības portālā bērniem un jauniešiem – www.berniem.csdd.lv – pieejama informācija par ceļu satiksmes drošību, informācija par visiem CSDD izglītības projektiem bērniem un jauniešiem, dažādas spēles, filmas, uzdevumi, konkursi, kā arī ir iespējams pieteikties velosipēda vadītāja eksāmenam. Lai pilnībā izmantotu portālu, aicinām tajā reģistrēties.

Preiļos modernizēta tehniskās apskates stacija un pilnveidota klientu apkalpošana

CSDD Preiļu nodaļā un tehniskās apskates stacijā noslēgušies modernizācijas darbi un pilnveidota klientu apkalpošanas sistēma. Tagad klientu apkalpošana notiek plašākā teritorijā, to regulē rindu sistēma, un apmeklētājiem vairs nav jādrūzmējas “dzīvajā” rindā.

Viens no sarežģītākajiem darbiem modernizācijas gaitā bija atsevišķa stāvlaukuma izveide un tā aprīkošana ar klientu apkalpošanai nepieciešamajām iekārtām. Tas nozīmē, ka pirms tehniskās apskates klients stāvlaukumā var ērti novietot automašīnu, doties uz kasi, tur veikt visas nepieciešamās darbības, kā arī saņemt apskates kārtas numuru, doties uz laukumu un rindas gaitai sekot līdzī tablo.

Šovasar Preiļu tehniskās apskates stacijas linijā tika uzstādīts arī jauns automobiļu pacelājs.

CSDD nodaļas un tehniskās

apskates stacijas apmeklētājiem Preiļos nodrošinātas mūsdienīgas pakalpojumu saņemšanas iespējas. Domājot par klientu ērtībām, CSDD rūpējas, lai apmeklētājiem visās CSDD nodaļās un apskates stacijās Latvijā tiktu nodrošinātas ērtas pakalpojumu saņemšanas iespējas. Piemēram, šādas rindu sistēmas kā Preiļos, jau darbojas apskates stacijās Aizkrauklē, Alūksnē, Balvos, Dobelē, Gulbenē, Jēkabpilī, Jūrmalā, Krāslavā, Kuldīgā, Limbažos, Madonā, Rēzeknē, Rīgā, Siguldā, Talsos, Tukumā, Valkā un Ventspilī.



CSDD uzsāk kampaņu pret mobilo ierīču lietošanu pie stūres

Katrs ceturtais šoferis Latvijā pie auto stūres regulāri lieto mobilās ierīces, liecina CSDD un tirgus un sociālo pētījumu aģentūras “Latvijas Fakti” veiktais pētījums. Tādēļ CSDD pirmo reizi rīko satiksmes drošības kampaņu „Skaties ceļam acīs!”, kurā uzskatāmi tiks demonstrēta mobilo ierīču lietošanas bīstamība pie auto stūres.

Lai tikai paskatītos uz mobilo tālruni, nepieciešamas apmēram 1,4 sekundes. Tas nozīmē, ka, braucot ar ātrumu 90km/h, 35 m tiek nobraukti bez skatīšanās uz ceļu. Tādēļ šādi autovadītāji tiek uzskatāmi par potenciāliem slepkavām. Mobilo ierīču lietošanu pie stūres var pielīdzināt arī

auto vadīšanai alkohola vai narkotisko vielu ietekmē.

Kampaņa ilgs līdz decembra vidum, un to CSDD rīko sadarbībā ar Valsts policiju un Satiksmes ministriju. Kampaņu atbalsta ERGO, “Latvijas Mobilais telefons” un “Statoil Fuel & Retail”.



Par CSDD aktualitātēm uzzini

- Diennakts informatīvais tālrunis: 67025777
- E-pasts: csdd@csdd.gov.lv
- Mājas lapa: www.csdd.lv
- Twitter.com: @csdd_lv
- Facebook: www.facebook.com/csddlattvia
- Youtube: www.youtube.com/user/CSDDLattvia
- Draugiem.lv: www.draugiem.lv/csdd





konkurss

UZZĪMĒ SAVU ELVĪTI*!



* - Elvi veikalu tikla talismans.

Par godu mazumtirgotāja ELVI 15 gadu jubilejai izsludināts zīmējumu konkurss “Uzzīmē savu Elvīti!”, kurā aicinām piedalīties ikvienu bērnu vecumā līdz 15 gadiem. Piedalies un laimē – neaizmirstamu lidojumu ar ELVI gaisa balonu Siguldā, ELVI dāvanu karti un mīksto rotaļlietu ar pašu uzzīmēto tēlu.

Sūti savu zīmējumu līdz 2015.gada 31.decembrim elektroniski, rakstot uz e-pastu sab.attiecibas@elvi.lv, vai pa pastu, adresējot SIA “ELVI Latvija”, Braslas ielā 29A – 4, Rīga, LV-1084

Vairāk informācijas www.elvi.lv



Gaišus Ziemassvētkus, drošu un laimīgu ceļu cauri jaunajam 2016. gadam!

Autobraucēju brīvdienu ceļvedis

DECEMBRIS, 2015



27. decembrī

Ventspilī,
Piejūras brīvdabas muzejā
Mazbānīša svētki



Latvijas Ceļu muzejs

Šlokenbeka, Milzkalne,
Smārdes pag., Engures nov.
Vairāk informācijas:
www.celumuzejs.lv
Ieeja bezmaksas



14. decembrī

Liepājā, koncertzālē
„Lielais dzintars” **Lab-**
darības koncerts „Nāc
līdzās Ziemassvētkos”
Muzikālais vadītājs
Uldis Marhilēvičs, piedalās
Latvijā atzīti mākslinieki.
Ieejas maksa: 7–15 EUR



22. decembrī

Valmierā, Sv.Sīmaņa baznīcā
Koncerts „Tev tuvumā”
Dziedās Aija Andrejeva, Artūrs
Skrastiņš, Marts Kristiāns Kalniņš,
Putnu balle u.c. Ieejas maksa: 10 EUR



30. decembrī

Cēsis. Koncertzālē „Cēsis”
pulksten 21. **Vecgada balle**
Ieejas maksa: 20–35 EUR



15.–31.decembrī

Rīgā, Latvijas Mākslas akadēmijā
Tradicionālais mākslas
gadatirgus JARMARKA



20. decembrī

Rīgā, 12-16 Latvijas Etnogrā-
fiskajā brīvdabas muzejā
Pasākums „Bluķa vakars –
Ziemas saulgrieži” un
Ziemassvētku tirdziņš
Ieejas maksa: no 1,40 EUR



13. decembrī

Rēzeknē, Festivāla parkā
Koncertuzvedums
“Vinnija Pūka Ziemssvētki”,
pilsētas egles iedegšana
un Ziemassvētku ciematiņa
atklāšana. Ieeja bezmaksas



14.–18. decembrī

Tērvetē, Tērvetes dabas parkā
„Ziemassvētku smaržu,
krāsu un sajūtu varā”
Ieejas maksa: no 2,50 EUR



Vienmēr svaiga
maize

Maiznīca/veikals/kafejnīca
Liepkalni. „Liepsalās”
(Rīga – Daugavpils 117.km).
Katru dienu 8–22

